Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2019. gada 14. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā nodrošinājuma shēmas – Invaliditātes pabalsti – LESD 45. un 48. pants – Darba ņēmēju brīva pārvietošanās – Regula (EK) Nr. 883/2004 – Atšķirīgas dalībvalstu pabalstu sistēmas – "Iepriekšējas darbnespējas laikposms" – Ilgums – Darbnespējas pabalsta piešķiršana – Migrējošu darba ņēmēju neizdevīgāka situācija

Lietā C-134/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *arbeidsrechtbank Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu tiesa, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2018. gada 8. februārī un kurš Tiesā reģistrēts 2018. gada 19. februārī, tiesvedībā

Maria Vester

pret

Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents), tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*],

ģenerāladvokāts: *Y.* Bots [*Y. Bot*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *M. Vester* vārdā – *D. Volders*, *advocaat*,

– Beļģijas valdības vārdā – *M. Jacobs*, *L. Van den Broeck* un *C. Pochet*, pārstāves,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *C. S. Schillemans*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *D. Martin* un *M. van Beek*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 45. un 48. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 (OV 2009, L 284, 1. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Maria Vester* un *Rijksinstituut voor ziekte-en invaliditeitsverzekering* (Valsts veselības un invaliditātes apdrošināšanas iestāde, turpmāk tekstā – "VVIAI") par pēdējās minētās atteikumu piešķirt *M. Vester* invaliditātes pabalstu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 883/2004

3 Regulas Nr. 883/2004 I sadaļā "Vispārējie noteikumi" ir ietverts 6. pants, kurā ir noteikts:

"Ja šajā regulā nav noteikts citādi, tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti nosaka, ka:

– tiesību uz pabalstu iegūšana, paturēšana, ilgums vai atgūšana,

[..]

ir atkarīg[a] no apdrošināšanas, nodarbinātības, pašnodarbinātības vai pastāvīgās dzīvesvietas periodu izpildes, atbilstoši nepieciešamībai ņem vērā apdrošināšanas, nodarbinātības, pašnodarbinātības vai pastāvīgās dzīvesvietas periodus, kas izpildīti saskaņā ar jebkuras citas dalībvalsts tiesību aktiem, tā, it kā tie būtu periodi, kas izpildīti saskaņā ar tiesību aktiem, kurus tā piemēro."

4 Regulas Nr. 883/2004 II sadaļā "Piemērojamo tiesību aktu noteikšana" ir ietverts 11. pants, kura 3. punkta c) apakšpunktā ir noteikts:

"Ievērojot 12.–16. pantu:

[..]

c) persona, kas saņem bezdarbnieka pabalstus atbilstīgi 65. pantam saskaņā ar dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem."

5 Regulas Nr. 883/2004 III sadaļas 5. nodaļā "Vecuma pensijas un apgādnieka zaudējuma pabalsti" ir iekļauts tās 50.–60. pants.

6 Šīs regulas 51. panta "Īpaši noteikumi par periodu summēšanu" 1. un 2. punktā ir paredzēts:

"1. Ja dalībvalsts tiesību akti nosaka, ka dažu pabalstu piešķiršana ir atkarīga no apdrošināšanas periodiem, kas ir izpildīti, veicot tikai īpašu darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā vai amatā, uz kuru attiecas īpaša nodarbinātu vai pašnodarbinātu personu shēma, dalībvalsts

kompetentā iestāde ņem vērā periodus, kas izpildīti atbilstoši citu dalībvalstu tiesību aktiem, tikai tad, ja šie periodi ir izpildīti saskaņā ar atbilstošo shēmu vai, citā gadījumā, tādā pašā amatā, vai, attiecīgā gadījumā, tādā pašā darbībā nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā.

Ja, ņemot vērā tādā veidā izpildītus periodus, attiecīgā persona neatbilst īpašas shēmas pabalstu saņemšanas nosacījumiem, šos periodus ņem vērā tādu pabalstu nodrošināšanas nolūkā, kas paredzēti vispārīgajā shēmā vai, citā gadījumā, shēmā, ko piemēro attiecīgi strādniekiem vai kalpotājiem, ja vien attiecīgā persona iesaistīta kādā no šīm shēmām.

2. Apdrošināšanas periodus, kas izpildīti saskaņā ar īpašu dalībvalsts shēmu, ņem vērā to pabalstu nodrošināšanas nolūkā, kas paredzēti vispārīgajā shēmā vai, citā gadījumā, shēmā, kuru piemēro, attiecīgi, citas dalībvalsts strādniekiem vai kalpotājiem, ar nosacījumu, ka attiecīgā persona ir iesaistīta kādā no šīm shēmām, pat tad, ja šie periodi jau ir ņemti vērā minētajā dalībvalstī saskaņā ar īpašu shēmu."

7 Minētās regulas 52. panta "Pabalstu piešķiršana" 1. punktā ir noteikts:

"1. Kompetentā iestāde aprēķina pabalsta summu, ko varētu saņemt:

a) saskaņā ar tiesību aktiem, kurus tā piemēro, tikai tad, ja pabalstu saņemšanas tiesību nosacījumi ir izpildīti vienīgi saskaņā ar valsts tiesību aktiem (neatkarīgs pabalsts);

b) aprēķinot teorētisku summu un pēc tam faktisku summu (proporcionāls pabalsts) šādi:
   i) pabalsta teorētiskā summa ir vienāda ar pabalstu, ko attiecīgā persona varētu pieprasīt, ja visi apdrošināšanas un/vai dzīvesvietas periodi, kas izpildīti saskaņā ar citu dalībvalstu tiesību aktiem, būtu izpildīti atbilstoši tiesību aktiem, kurus tā piemēro, pabalsta piešķiršanas dienā. Ja saskaņā ar šiem tiesību aktiem summa nav atkarīga no izpildīto periodu ilguma, šo summu uzskata par teorētisko summu;
   ii) tad kompetentā iestāde nosaka proporcionālā pabalsta faktisko summu, piemērojot teorētiskajai summai attiecību starp to periodu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās izpildīti saskaņā ar tiesību aktiem, kurus tā piemēro, un kopējo to periodu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās izpildīti saskaņā ar visu attiecīgo dalībvalstu tiesību aktiem."

8 Šīs pašas regulas 57. panta "Apdrošināšanas vai dzīvesvietas periodi, kas ir mazāki par vienu gadu" 1. punktā ir noteikts:

"Neatkarīgi no 52. panta 1. punkta b) apakšpunkta dalībvalsts iestādei nav pienākuma piešķirt pabalstus attiecībā uz periodiem, kas izpildīti saskaņā ar tiesību aktiem, kurus tā piemēro, un kurus ņem vērā, kad iestājas apdrošināšanas gadījums, ja:

– minēto periodu ilgums ir mazāks par vienu gadu;

un

– ņemot vērā tikai šos periodus, nekādas tiesības uz pabalstu nav iegūtas saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem.

Šajā pantā "periodi" ir visi apdrošināšanas, nodarbinātības, pašnodarbinātības vai dzīvesvietas periodi, kas ļauj pretendēt uz attiecīgo pabalstu vai tieši palielina to."

9 Regulas Nr. 883/2004 65. panta "Bezdarbnieki, kas dzīvo dalībvalstī, kura nav kompetentā valsts" 2. punkta pirmajā teikumā un 5. punkta a) apakšpunktā ir noteikts šādi:

"2. Pilnīgs bezdarbnieks, kas savas pēdējās darbības laikā nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā dzīvojis dalībvalstī, kura nav kompetentā dalībvalsts, un turpina dzīvot šajā dalībvalstī vai atgriežas šajā dalībvalstī, nodod sevi dzīvesvietas dalībvalsts nodarbinātības dienestu rīcībā. [..]

[..]

5. a) Bezdarbnieks, kas minēts 2. punkta pirmajā un otrajā teikumā, saņem pabalstus saskaņā ar dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem tā, kā tas būtu noticis, ja viņš būtu pakļauts šiem tiesību aktiem savas pēdējās darbības laikā nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā. Šos pabalstus nodrošina dzīvesvietas iestāde."

Regula Nr. 987/2009

10 Regulas Nr. 987/2009, kurā noteikta Regulas Nr. 883/2004 īstenošanas kārtība, III sadaļas IV nodaļā ir ietverti noteikumi par invaliditātes pabalstiem, vecuma pensijām un apgādnieka zaudējuma pabalstiem.

11 Regulas Nr. 987/2009 45. pantā "Pabalstu pieprasījums" ir noteikts:

"A. *Pabalstu pieprasījuma iesniegšana saskaņā ar A veida tiesību aktiem saskaņā ar [Regulas Nr. 883/2004] 44. panta 2. punktu.*

[..]

B. *Citu pabalstu pieprasījumu iesniegšana*

4. Gadījumos, kas nav 1. punktā minētie gadījumi, prasītājs iesniedz pieprasījumu savas dzīvesvietas iestādei vai tās pēdējās dalībvalsts iestādei, kuras tiesību akti bija piemērojami. [..]

[..]"

12 Regulas Nr. 987/2009 47. pantā "Pieprasījumu izskatīšana attiecīgajās iestādēs" it īpaši ir noteikts, ka:

"A. *Kontaktiestāde*

1. Iestādi, kurai iesniedz vai pārsūta pabalstu pieprasījumu saskaņā ar [Regulas Nr. 987/2009] 45. panta 1. vai 4. punktu, turpmāk sauc par "kontaktiestādi" [..]

Šī iestāde papildus pabalstu pieprasījuma izskatīšanai saskaņā ar tiesību aktiem, kurus tā piemēro, kā kontaktiestāde veicina datu apmaiņu, lēmumu paziņošanu un darbības, kas vajadzīgas, lai attiecīgās iestādes varētu izskatīt pieprasījumu, un sniedz prasītājam pēc pieprasījuma jebkādu informāciju, kas saistīta ar izpētes Kopienas aspektiem, kā arī informē viņu par lietas virzību.

B. *Pabalstu pieprasījumu izskatīšana saskaņā ar A veida tiesību aktiem saskaņā ar [Regulas Nr. 883/2004] 44. pantu*

[..]

C. *Citu pabalstu pieprasījumu izskatīšana*

4. Gadījumos, kas nav minēti 2. punktā, kontaktiestāde nekavējoties nosūta pabalstu pieprasījumus un visus tai pieejamos dokumentus, un, vajadzības gadījumā, prasītāja iesniegtos attiecīgos dokumentus visām iesaistītajām iestādēm, lai tās visas vienlaicīgi varētu sākt izskatīt pieprasījumu. Kontaktiestāde informē pārējās iestādes par apdrošināšanas vai dzīvesvietas periodiem, uz kuriem attiecas tās tiesību akti. Tā norāda arī, kurus dokumentus iesniegs vēlākā datumā, un papildina pieprasījumu, cik drīz vien iespējams.

5. Katra attiecīgā iestāde, cik drīz vien iespējams, paziņo kontaktiestādei un pārējām iesaistītajām iestādēm par apdrošināšanas vai dzīvesvietas periodiem, uz kuriem attiecas to tiesību akti.

6. Katra attiecīgā iestāde aprēķina pabalstu summu saskaņā ar [Regulas Nr. 883/2004] 52. pantu un paziņo kontaktiestādei un pārējām iesaistītajām iestādēm savu lēmumu, izmaksājamo pabalstu summu un jebkuru citu informāciju, kas vajadzīga, lai piemērotu [Regulas Nr. 883/2004] 53. līdz 55. pantu.

[..]"

Beļģijas tiesības

13 Atbilstoši 1994. gada 14. jūlija *gecoördineerde wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen* (Saskaņotais likums par veselības aprūpes obligāto apdrošināšanu un pabalstiem, turpmāk tekstā – "*ZIV* likums") 32. pantam uzraudzītiem bezdarbniekiem ir tiesības saņemt veselības aprūpes pakalpojumus, kas definēti šī likuma III nodaļas III sadaļā un atbilstoši tajā paredzētajiem nosacījumiem.

14 *ZIV* likuma 86. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka uzraudzīti bezdarbnieki tiesīgās personas statusā ir tiesīgi saņemt pabalstus darbnespējas gadījumā, kas definēti šī likuma IV nodaļas III sadaļā un atbilstoši tajā paredzētajiem nosacījumiem.

15 *ZIV* likuma 87. pantā ir noteikts, ka šī likuma 86. panta 1. punktā minētā tiesīgā persona, kas ir darbnespējīga, par katru darba dienu gada laikā, kurš sākas līdz ar darbnespēju, vai par katru dienu šajā pašā laikposmā, kas pielīdzināma darba dienai, saņem tā saukto "primārās darbnespējas" pabalstu.

16 Atbilstoši *ZIV* likuma 93. pantam, ja darbnespēja turpinās pēc primārās darbnespējas laikposma, personai par katru darbnespējas darbu dienu vai katru tai pielīdzināmu dienu maksā tā saukto "invaliditātes" pabalstu.

17 Attiecībā uz darbnespējas laikposmiem, kas sākušies pirms 2017. gada 1. maija, *ZIV* likuma 128. panta 1. punktā ir noteikts, ka, lai iegūtu tiesības saņemt šī likuma IV nodaļā paredzētos pabalstus, minētā likuma 86. panta 1. punktā norādītajām tiesīgajām personām sešu mēnešu laikposmā pirms tiesību piešķiršanas ir jānostrādā pavisam kopā 120 darba dienas, kā noteikts 1996. gada 3. jūlija *Koninklijk besluit tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen* (Karaļa dekrēts par Likuma par obligāto veselības aprūpes apdrošināšanu un pabalstiem) (*Moniteur belge*, 1996. gada 31. jūlijs, 20285. lpp.) 203. pantā, redakcijā, kas ir piemērojama darbnespējai, kura sākusies pirms 2017. gada 1. maija.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

18 Nostrādājusi Nīderlandē no 1997. gada 10. novembra līdz 2015. gada 31. martam, *M. Vester*, Beļģijā dzīvojoša Nīderlandes pilsone, sākot ar 2015. gada 2. aprīli no Beļģijas kompetentās iestādes saņēma bezdarbnieka pabalstu.

19 2015. gada 7. aprīlī *M. Vester* kompetentajā Beļģijas iestādē iesniedza pieteikumu par darbnespēju. Lai gan viņa neatbilda Beļģijas tiesiskajā regulējumā izvirzītajiem nosacījumiem, Beļģijas kompetentā iestāde viņai no šī datuma līdz 2016. gada 6. aprīlim piešķīra darbnespējas pabalstu, pamatojoties uz Regulas Nr. 883/2004 6. pantā paredzēto nodarbinātības laikposmu summēšanu.

20 2016. gada 7. aprīlī *M. Vester* Beļģijā ieguva invaliditātes statusu.

21 Ar 2016. gada 17. maija vēstuli *M. Vester Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* (Nodarbināto personu apdrošināšanas pārvaldības institūts, Nīderlande; turpmāk tekstā – "*UWV*") iesniedza pieteikumu par invaliditātes pabalsta piešķiršanu Nīderlandē.

22 2016. gada 19. maija atbildē *UWV* informēja *M. Vester*, ka saskaņā ar Nīderlandes tiesisko regulējumu invalīda statusa iegūšana un ar to saistītā pabalsta piešķiršana ir iespējama tikai pēc tam, kad ir pabeigts 104 nedēļas ilgs "iepriekšējas darbnespējas laikposms" un, tā kā viņa Beļģijā ir pabeigusi tikai 52 nedēļas ilgu "iepriekšējas darbnespējas laikposmu", tas nevar viņai šādu pabalstu piešķirt, jo to viņai varētu sākt izmaksāt tikai no 2017. gada 4. aprīļa.

23 Ar 2016. gada 18. augusta lēmumu VVIAI atgādināja *M. Vester*, ka, tā kā viņa Beļģijā dienā, kad viņa iesniedza pieteikumu par darbnespēju, kurai sekoja invaliditātes iestāšanās, ir bijusi apdrošināta tikai četras dienas, viņa neatbilst nosacījumiem, lai saņemtu invaliditātes pabalstu Beļģijā, un tādēļ, pamatojoties uz Regulas Nr. 883/2004 57. pantu, atteica viņai šo pabalstu. *M. Vester* pārsūdzēja šo lēmumu iesniedzējtiesā.

24 Tajā pašā dienā VVIAI atbilstoši Regulas Nr. 987/2009 47. pantam iesniedza pieteikumu pabalsta saņemšanai *UWV*, kurš to noraidīja šī sprieduma 22. punktā minēto iemeslu dēļ.

25 No 2017. gada 4. aprīļa, kad *M. Vester* bija pabeigusi Nīderlandes tiesību aktos prasīto 104 nedēļu "iepriekšējas darbnespējas laikposmu", kura laikā viņa nesaņēma darbnespējas pabalstu, ko principā piešķir darba ņēmējiem šādā laikposmā, viņai Nīderlandē tika atzīta invaliditāte un kompetentā Nīderlandes iestāde viņai piešķīra invaliditātes pabalstu.

26 Iesniedzējtiesa norāda, ka atšķirību dēļ starp Beļģijas un Nīderlandes tiesisko regulējumu attiecībā uz "iepriekšējas darbnespējas laikposma" ilgumu, kas ir priekšnoteikums invalīda statusa iegūšanai Beļģijā un Nīderlandē, *M. Vester* nesaņēma nekādus pabalstus laika posmā no 2016. gada 7. aprīļa – datuma, kad beidzās Beļģijas tiesībās paredzētais "iepriekšējas darbnespējas laikposms", līdz 2017. gada 3. aprīlim – datumam, kad beidzās Nīderlandes tiesībās paredzētais "iepriekšējas darbnespējas laikposms". Šī tiesa pauž šaubas par šādas situācijas atbilstību LESD 45. un 48. pantam.

27 Šādos apstākļos *arbeidsrechtbank Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu tiesa, Beļģija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai tiek pārkāptas [LESD] 45. un 48. pantā noteiktās prasības, ja pēdējā kompetentā dalībvalsts, sākoties darbnespējai, pēc 52 nedēļu tādas darbnespējas perioda beigām, kuras laikā ir piešķirti slimības pabalsti, pamatojoties uz [Regulas Nr. 883/2004] 57. pantu, neatzīst tiesības uz invaliditātes pabalstiem un cita dalībvalsts, kura nav bijusi pēdējā kompetentā dalībvalsts, izskatot tiesību uz proporcionāliem invaliditātes pabalstiem pastāvēšanu, saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesībām piemēro 104 nedēļu ilgu gaidīšanas periodu?

2) Vai šādā gadījumā ar tiesībām uz brīvu pārvietošanos ir saderīga situācija, kad attiecīgā persona šajā gaidīšanas perioda pārtraukumā ir atkarīga no sociālās palīdzības, vai arī no LESD 45. un 48. panta valstij, kura nav bijusi pēdējā kompetentā valsts, izriet pienākums izskatīt tiesību uz invaliditātes pabalstiem pastāvēšanu pēc tam, kad ir beidzies pēdējās kompetentās valsts tiesībās paredzētais gaidīšanas periods, arī ja valsts, kura nav bijusi pēdējā kompetentā valsts, tiesības to nepieļauj?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

28 Ar saviem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 45. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda situācija kā pamatlietā aplūkotā, kurā darba ņēmējam, kam pēc gadu ilga darbnespējas laikposma viņa dzīvesvietas valsts kompetentā iestāde ir atzinusi invaliditāti, tomēr atbilstoši šīs dalībvalsts tiesiskajam regulējumam nepiešķirot tiesības uz invaliditātes pabalstu, tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā tas ir pilnībā pabeidzis apdrošināšanas laikposmus, izvirza nosacījumu par gadu ilgu papildu darbnespējas laikposmu, lai šim darba ņēmējam varētu atzīt invalīda statusu un piešķirt proporcionālu invaliditātes pabalstu, tomēr minētajā laikposmā nesaņemot darbnespējas pabalstu.

29 Lai iesniedzējtiesai sniegtu lietderīgu atbildi, vispirms ir jāatgādina, ka ar Regulu Nr. 883/2004, kuras mērķis ir koordinēt dažādas valstu sistēmas, tiek ļauts šīm sistēmām pastāvēt un ar to nav izveidota kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma. Tādējādi saskaņā ar pastāvīgo judikatūru dalībvalstis saglabā kompetenci savas sociālā nodrošinājuma sistēmas veidošanai (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2013. gada 21. februāris, *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 35. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2017. gada 7. decembris, *Zaniewicz-Dybeck*, C-189/16, EU:C:2017:946, 38. punkts).

30 Līdz ar to, tā kā Eiropas Savienības līmenī nav veikta saskaņošana, katras dalībvalsts likumdevējam tostarp ir jādefinē nosacījumi, kas rada tiesības uz pabalstiem (spriedumi, 2013. gada 21. februāris, *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 36. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2017. gada 7. decembris, *Zaniewicz-Dybeck*, C-189/16, EU:C:2017:946, 39. punkts).

31 Īstenojot šo kompetenci, dalībvalstīm tostarp ir jāievēro Savienības tiesības un it īpaši LESD tiesību normas, kuras attiecas uz katra Savienības pilsoņa brīvību pārvietoties un uzturēties Savienības dalībvalstīs (spriedumi, 2013. gada 21. februāris, *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 37. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2017. gada 7. decembris, *Zaniewicz-Dybeck*, C-189/16, EU:C:2017:946, 40. punkts).

32 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka LESD negarantē darba ņēmējam, ka viņa darbības paplašināšana vairākās dalībvalstīs vai tās pārcelšana uz citu dalībvalsti neietekmēs viņa stāvokli sociālā nodrošinājuma jomā. Ņemot vērā atšķirības dalībvalstu sociālā nodrošinājuma tiesiskajā regulējumā, šāda paplašināšana vai pārcelšana atkarībā no gadījuma var darba ņēmējam radīt lielākas vai mazākas priekšrocības vai trūkumus sociālās aizsardzības jomā. No tā izriet – pat ja tā piemērošana ir mazāk izdevīga, šāds tiesiskais regulējums tik un tā atbilst LESD 45. un 48. pantam, ja tas nenostāda attiecīgo darba ņēmēju neizdevīgākā situācijā, salīdzinot ar tiem darba ņēmējiem, kas visas savas darbības veic dalībvalstī, kurā to piemēro, vai salīdzinot ar tiem darba ņēmējiem, uz kuriem jau tas attiecas, un ja tā rezultātā tiek maksātas sociālā nodrošinājuma iemaksas, nesaņemot pretī labumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 1. oktobris, *Leyman*, C-3/08, EU:C:2009:595, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Tiesa ir vairākkārt atzinusi, ka LESD 45. panta mērķis netiktu sasniegts, ja, izmantojot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, migrējoši darba ņēmēji zaudētu savas sociālā nodrošinājuma priekšrocības, kas tiem garantētas kādas dalībvalsts tiesību aktos. Šādas sekas varētu kavēt Savienības darba ņēmējus izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un tādējādi radītu šķērsli šai brīvībai (spriedums, 2009. gada 1. oktobris, *Leyman*, C-3/08, EU:C:2009:595, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Šajā lietā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Beļģijas un Nīderlandes invaliditātes apdrošināšanas sistēmās invaliditātes statusa atzīšanai ir izvirzīts priekšnosacījums, ka attiecīgajam darba ņēmējam ir jāpabeidz "iepriekšējas darbnespējas laikposms", kurā tas saņem darbnespējas pabalstu. Tikai pēc šī laikposma beigām attiecīgais darba ņēmējs iegūst invalīda statusu un var saņemt invaliditātes pabalstu. Tomēr Beļģijas un Nīderlandes tiesiskajos regulējumos ir noteikti dažādi minētā laikposma ilgumi, jo tajos šis laikposms ir paredzēts attiecīgi vienu un divus gadus ilgs.

35 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, *M. Vester*, kura 2015. gada 7. aprīlī saņēma bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar Beļģijas tiesisko regulējumu un kurai atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punktam bija piemērojami šīs dalībvalsts tiesību akti, Beļģijā pabeidza gadu ilgu "iepriekšējas darbnespējas laikposmu", kā paredzēts minētajos tiesību aktos, un minētajā laikposmā saņēma darbnespējas pabalstu nevis, pamatojoties uz Beļģijā pabeigtajiem apdrošināšanas laikposmiem, jo tie nebija pietiekami, bet gan, pamatojoties uz Nīderlandē pabeigtajiem apdrošināšanas laikposmiem saskaņā ar apdrošināšanas periodu summēšanas principu, kas paredzēts Regulas Nr. 883/2004 6. pantā.

36 Šī laikposma noslēgumā Beļģijas kompetentā iestāde atzina *M. Vester* invaliditāti, taču atteicās viņai piešķirt invaliditātes pabalstu.

37 Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 57. panta 1. punktu dalībvalsts kompetentā iestāde var atteikties piešķirt pabalstus par laikposmiem, kas pabeigti atbilstoši tiesību aktiem, kurus tā piemēro, ja minēto laikposmu kopējais ilgums nesasniedz vienu gadu un ja, ņemot vērā tikai šos periodus, nekādas tiesības uz pabalstu nav iegūtas saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem.

38 Šajā gadījumā nav apstrīdēts, ka *M. Vester* nav veikusi pietiekamas iemaksas Beļģijā un invaliditātes pabalstu varētu saņemt tikai, pamatojoties uz Nīderlandē pabeigtajiem apdrošināšanas laikposmiem.

39 Katrā ziņā, kad Beļģijas iestādes saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009 47. pantu kompetentajai Nīderlandes iestādei pārsūtīja invaliditātes pabalsta pieprasījumu, tā atteicās atzīt *M. Vester* invaliditātes statusu un viņai piešķirt ar to saistīto pabalstu, pamatojot ar to, ka viņa nav pabeigusi divus gadus ilgu darbnespējas laikposmu, kā tas paredzēts Nīderlandes tiesiskajā regulējumā.

40 Tādēļ šī iestāde *M. Vester* uzdeva pabeigt vēl otru "iepriekšējas darbnespējas laikposma" gadu, kas paredzēts Nīderlandes tiesību aktos, tomēr nepiešķirot ar to saistīto pabalstu.

41 Lai gan pamatlietā aplūkojamajā Nīderlandes tiesiskajā regulējumā *a priori* nav nošķirti migrējošie un nemigrējošie darba ņēmēji, jo tajā vispārīgā veidā ir paredzēta pāreja uz invalīda statusu pēc divu gadu darbnespējas laikposma noslēgšanās, tā rezultātā praksē migrējošie darba ņēmēji, kas ir tādā situācijā kā *M. Vester*, ir nelabvēlīgākā situācijā, salīdzinot ar nemigrējošiem darba ņēmējiem, un pirmie minētie zaudē sociālā nodrošinājuma priekšrocību, kurai būtu jāizriet no minētā tiesiskā regulējuma.

42 Proti, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka darba ņēmēji, kuri atšķirībā no *M. Vester* neizmanto tiesības uz brīvu pārvietošanos un darbnespējas laikposmu pabeidz pilnībā atbilstoši Nīderlandes tiesiskajam regulējumam, šajā divus gadus ilgajā laikposmā no Nīderlandes kompetentās iestādes saņem darbnespējas pabalstu.

43 Taču ir skaidrs, ka otrajā darbnespējas gadā, kuru *M. Vester* pabeidza saskaņā ar Nīderlandes tiesībām, viņa šo pabalstu nesaņēma.

44 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka pamatlietā aplūkojamais Nīderlandes tiesiskais regulējums tādam migrējošam darba ņēmējam, kurš atrodas tādā situācijā kā *M. Vester*, rada ar LESD 45. panta mērķi nesaderīgas sekas, kas saistītas ar to, ka *M. Vester* tiesības uz invaliditātes pabalstu secīgi bija pakļautas dažādiem tiesiskajiem regulējumiem.

45 Tiesa jau ir atzinusi, ka gadījumos, kad pastāv šādas atšķirības starp tiesību aktiem, LESD 4. panta 3. punktā minētais lojālas sadarbības princips nosaka valsts kompetentajām iestādēm pienākumu pielietot visus to rīcībā esošos līdzekļus, lai nodrošinātu LESD 45. panta mērķa sasniegšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 1. oktobris, *Leyman*, C-3/08, EU:C:2009:595, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, tiklīdz valsts tiesībās pretēji Savienības tiesībām ir paredzēta atšķirīga attieksme pret dažādām personu grupām, mazāk labvēlīgo attieksmi saņēmušās grupas locekļiem ir jāpiemēro tāda pati attieksme kā pārejām ieinteresētajām personām. Privileģētajai kategorijai piederīgajām personām piemērojamā kārtība ir vienīgā pareizā atsauces sistēma, ja nav notikusi pareiza Savienības tiesību piemērošana (spriedumi, 2016. gada 13. jūlijs, *Pöpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, 46. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 28. jūnijs, *Crespo Rey*, C-2/17, EU:C:2018:511, 73. punkts).

47 Kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma un kā jau ticis norādīts šī sprieduma 42. punktā, nemigrējošie darba ņēmēji, kuri neizmanto tiesības uz brīvu pārvietošanos un darbnespējas laikposmu pabeidz pilnībā atbilstoši Nīderlandes tiesiskajam regulējumam, visā šajā laikposmā saņem darbnespējas pabalstu. Tātad šis tiesiskais regulējums ir atbilstošā atsauces sistēma iepriekšējā punktā minētās judikatūras izpratnē.

48 Protams, attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir jānoskaidro, kādi atbilstoši valsts tiesībām ir vispiemērotākie līdzekļi, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret migrējošiem un nemigrējošiem darba ņēmējiem. Tomēr ir jāuzsver, ka šo mērķi *a priori* var sasniegt, piešķirot arī tiem darba ņēmējiem, kuri atrodas tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, darbnespējas pabalstu otrajā darbnespējas gadā, kas paredzēts Nīderlandes tiesiskajā regulējumā.

49 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka LESD 45. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda situācija kā pamatlietā aplūkotā, kurā darba ņēmējam, kas vienu gadu ir bijis darbnespējīgs un kam viņa dzīvesvietas valsts kompetentā iestāde ir atzinusi invaliditāti, tomēr atbilstoši šīs dalībvalsts tiesiskajam regulējumam neiegūstot tiesības uz invaliditātes pabalstu, tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā tas ir pilnībā pabeidzis apdrošināšanas laikposmus, izvirza nosacījumu par gadu ilgu papildu darbnespējas laikposmu, lai šim darba ņēmējam varētu atzīt invalīda statusu un piešķirt proporcionālu invaliditātes pabalstu, tomēr minētajā laikposmā nepiešķirot darbnespējas pabalstu.

Par tiesāšanās izdevumiem

50 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

LESD 45. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda situācija kā pamatlietā aplūkotā, kurā darba ņēmējam, kas vienu gadu ir bijis darbnespējīgs un kam viņa dzīvesvietas valsts kompetentā iestāde ir atzinusi invaliditāti, tomēr atbilstoši šīs dalībvalsts tiesiskajam regulējumam neiegūstot tiesības uz invaliditātes pabalstu, tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā tas ir pilnībā pabeidzis apdrošināšanas laikposmus, izvirza nosacījumu par gadu ilgu papildu darbnespējas laikposmu, lai šim darba ņēmējam varētu atzīt invalīda statusu un piešķirt proporcionālu invaliditātes pabalstu, tomēr minētajā laikposmā nepiešķirot darbnespējas pabalstu.

[Paraksti]